XV. FIATAL MŰSZAKIAK TUDOMÁNYOS ÜLÉSSZAKA

Kolozsvár, 2010. március 25-26.

A PÉCSI RÉGÉSZETI MÚZEUM REKONSTRUKCIÓJA

MOLNÁR Tamás

Abstract

The Archaeological Museum of the Janus Pannonius Museum in Pécs is standing on the civil main square of the city, next to the mosque of Gazi Kasim which is outstandingly unique in Europe, among eclectic walls.

Our aim was at the reconstruction of the Archaeological Museum that the archaeological givens and the renovations from the middle ages till the XXI. century should be presented to exhibit the archaeological relics as a "baedeker". With the reconstruction there is the possibility to present the archaeological and architectonical findings of the early Christian and the roman age, the middle ages, the Turkish reign and the characteristic ethnics (German, Croatian, Serb, Turkish, Bulgarian) of the region from the XIX. century. The area and the building itself have written the scenario of the exhibition.

Keywords:

monument, reconstruction, museum

Összefoglalás

A pécsi Janus Pannonius Múzeum Régészeti Múzeuma a város polgári főterén helyezkedik el, az Európában egyedülálló értéket képviselő, Gázi Kászim pasa dzsámija mellett, eklektikus térfalak között.

A régészeti múzeum rekonstrukciójánál célul tűztük ki a terület régészeti adottságait és az épület középkor óta folyamatos átépülését a XXI. századig bemutatni, ezzel várostörténeti „baedeker”-ként kiállítani a régészeti relikviákat. Így lehetőség van az épület felújításával a római kori ókeresztény, középkori, törökkori, a XIX. századtól a térségre, régióra jellemző etnikumok (német, horvát, szerb, török, bolgár) építészetének és régészeti emlékeinek kiállítására. A terület és az épület történetisége írta meg a múzeumi kiállítás forgatókönyvét.

Kulcsszavak:

műemlék, rekonstrukció, múzeum

1. Előzmények

A pécsi Janus Pannonius Múzeum Régészeti Múzeuma a város polgári főterén helyezkedik el, az Európában egyedülálló értéket képviselő, Gázi Kászim pasa dzsámija mellett, eklektikus térfalak között.

Az épülettől nyugati irányba indulva jutunk el a 2000-ben világörökségi rangot nyert ókeresztény temetőegyüttes létesítményeihez. Az ókeresztény temetőegyüttes fő épületének, a Cella Septichora Látogatóközpontnak építéskor felújításra került ez a turisták által gyakran látogatott kelet-nyugati irányú sétány.

Pécs 2010-ben Essen és Isztambul mellett Európa Kulturális Fővárosa. Ehhez kapcsolódóan több fontos köztér, így a város főtere is megújításra került. Így felújításra került a turisták által szintén előszeretettel használt észak déli tengely is.

A két tengely metszéspontjában helyezkedik el a város főtere és így a Régészeti Múzeum épülete (1. ábra) is.

1. ábra A pécsi Régészeti Múzeum épülete

2. A terv koncepciója

A Régészeti Múzeum épülete mára eléggé leromlott állapotba került. Tartószerkezetei teljesen jó állapotban vannak, így magától értetődő volt az országosan védett műemlék épület rekonstrukciójának szükségessége.

Az építészeti koncepció a megőrzésről és a kapcsolódásokról szólt kezdetektől fogva. Megőrzésről, mivel mindent meg kívántunk tartani a tervezés során, amit csak lehetett, illetve amit nem önkényes hozzáépítések, lefalazások során építettek. A kapcsolódás szó több értelemben használható itt, mivel kapcsolódnak közlekedési tengelyek, korok, épületek és földalatti terek. A múzeum épülete alatt jelenleg is szerteágazó pincerendszer található, amely kapcsolódik a Széchenyi tér alatt több irányba elágazó meglévő pincerendszerhez.

Az építészeti koncepció az anyagi lehetőségek miatt többször módosult. Eredetileg nemcsak az épület kerülete alatt történt volna meg az alapincézés, amellyel új kiállítótereket hozunk létre, hanem a bővítés kinyúlt volna dél felé, a dzsámi irányába. A mai belvárosi katolikus templom ugyanis az egykori Szent Bertalan templom felett emelkedik, amelynek romjai a XX. század elején elvégzett régészeti feltárás szerint valóban megtalálhatóak részben a dzsámi alatt, részben attól északra. A második koncepció szerint az épület kerülete mentén történt volna meg az alapincézés, végezetül azonban csak a már meglévő pincék kerülnek hasznosításra. Ez nem jelenti azt, hogy a múzeum egy későbbi bővítése során nem lenne folytatható ez a rengeteg kiaknázatlan lehetőséget, értéket rejtő földalatti világ.

Az épület rekonstrukciójának részeként üvegtetővel lefedésre kerül a belső udvar, amely így egy több-funkciós rendezvényterré, előadótérre válik (2. ábra). A múzeumépület felújításával az akadálymentesség problémája is megoldásra kerül a műemlék adta keretek között.

2. ábra A fedett belső udvar látványterve

Az építészeti koncepció megőrzési és kapcsolódási filozófiájához igazodik a múzeumi koncepció is. A teljes Széchenyi tér és a tőle nyugatra lévő terület képezte Pécs történeti belvárosát. Kapcsolódási pontokat jelentenek a múzeumi koncepcióban a korok, hiszen elképzelésünk szerint a jövőbeli látogató egy időutazáson vesz részt majd a múzeumban. Az emeleti kiállítóterekből, a XXI. századból elindulva a földszinten, a barokk és a középkoron keresztül jutunk le a pincék terébe, a római korba. Egy ilyen jellegű múzeumi koncepció segíti a legkülönbözőbb régészeti leletek korban történő elhelyezését, megértését a laikusok számára is.

Mindezek mellett még egy további szerepet szánunk a múzeum épületének. Elhelyezkedése és a turisták által gyakran használt közlekedési tengelyek metszéspontjának közelsége miatt a múzeum épülete betöltheti a világörökségi zóna információs központjának szerepét. Itt megkaphatja egy Pécsre érkező látogató azokat a szükséges alapinformációkat, amelyek segítik egy ilyen sokszínű, rendkívül sok kulturális behatást megélt és bemutató város felfedezését.

3. Következtetések

A pécsi Régészeti Múzeum rekonstrukciója jelenleg a kivitelezés fázisában tart. A tervezett építészeti megoldások minden esetben elkülönülnek a meglévő műemlékileg védett szerkezetektől, így biztosítva a korhűséget és a didaktikus bemutatást.

Reményeink szerint sikerként lesz megállapítható, hogy az épület központi fekvése, a felújítás XXI. századi technológiai megoldásai miatt a pécsi Régészeti Múzeumba illetve a hozzá tartozó kertbe nagy létszámú látogatóközönséget sikerül majd becsábítani.

Irodalom

- [1] Molnár T, *The Reconstruction of the Archaeology Museum in Pécs*, Pollack Periodica, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2009. vol. 4. pp 49-56.
- [2] szerk: Vajdáné Dr. Frohner Ilona, Molnár T, *A pécsi Régészeti Múzeum rekonstrukciója*, I. Alpok-Adria Passzívház Konferencia Pécs, Frohner Bt. Pécs, 2009. pp 228-234.
- [3] szerk: Bitay E, Molnár T, *A pécsi világörökség építészeti kérdései*, Fiatal Műszakiak Tudományos Ülésszaka XIV, Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár, 2009. pp 123-126.

Molnár Tamás, okleveles építész, DLA hallgató

Munkahely: Pécsi Tudományegyetem, Pollack Mihály Műszaki Kar, Tervezési és Építészeti Ismeretek Tanszék

Cím: H-7624, Magyarország, Pécs, Rókus utca 2/B.

Telefon: 36-30-758-3948

Fax: +36-72-515-583

E-mail: moto354@freemail.hu